

2011. évitörvény

az országgyűlési képviselők választásáról

Az Országgyűlés az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésének végrehajtására a következő sarkalatos törvényt alkotja:

*1. A választásra jogosultak***1. §**

Az országgyűlési képviselők választásán az rendelkezik választójoggal, aki az Alaptörvényben meghatározott feltételeknek megfelel, és magyarországi lakóhellyel rendelkezik.

*2. Az országgyűlési képviselők***2. §**

(1) Az országgyűlési képviselők száma kettőszáznegyvenöt, amelyből egyéni választókerületben százharmincöt, az országos listán huszonöt, a kompenzációs listán pedig nyolcvanöt mandátum szerezhető meg.

(2) A választópolgár egy egyéni választókerületi képviselőjelöltre és egy országos listára szavazhat. A választópolgár az országos listára úgy is szavazhat, hogy megjelöl egy, az adott országos listán egyébként szereplő jelöltet.

3. §

(1) A megyékben és a fővárosban az egyéni választókerületek számát, valamint területét és székhelyét külön törvény határozza meg.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott törvény előkészítését – tízévente, illetve az Országgyűlés felkérése alapján – a Választókerületi Bizottság végzi.

(3) A Választókerületi Bizottság elnöke a Központi Statisztikai Hivatal elnöke, tagjai az Országos Választási Bizottság elnöke, továbbá a Magyar Tudományos Akadémia elnöke által kinevezett három, a választójog vagy a társadalomföldrajz területén kiemelkedő szakmai tapasztalattal, valamint doktori fokozattal rendelkező személy.

(4) A Választókerületi Bizottság határozatban

a) megállapítja, hogy az egyes megyékben, illetve a fővárosban a tárgyév első napján hány választójoggal rendelkező természetes személy rendelkezett lakóhellyel,

b) megállapítja, hogy a 2. § (1) bekezdése szerinti összes egyéni választókerület és az a) pont szerint lakóhellyel rendelkező személyek száma alapján a mandátumosztás módszerével az egyes megyékre és a fővárosra hány egyéni választókerület esik,

c) a településszerkezetre is figyelemmel, a b) pont szerinti kereten belül megállapítja az egyes megyékben, illetve a fővárosban az egyéni választókerületek területét, azzal, hogy

ca) az egy egyéni választókerület területén a tárgyév első napján lakóhellyel rendelkező választópolgárok száma a megyében, illetve a fővárosban a tárgyév első napján lakóhellyel rendelkező választópolgárok száma és a megyében, illetve a fővárosban található egyéni választókerületek száma hányadosától legfeljebb a hányados egynegyedével térhet el,

- cb) az ország egész területe tekintetében az egy egyéni választókerület területén a tárgyév első napján lakóhellyel rendelkező választópolgárok legalacsonyabb és legmagasabb száma között kétszeres vagy azt meghaladó különbség nem lehet,
- cc) az egyéni választókerület területének összefüggőnek kell lennie, valamint az nem lépheti át a megye, illetve a főváros közigazgatási határát,
- cd) ha egy település közigazgatási területe több egyéni választókerülethez tartozik, akkor valamennyi választókerület területéhez tartoznia kell a település vonzáskörzetébe tartozó más településnek is,
- d) az egyéni választókerület székhelyeként határozza meg a választókerület területén található, a tárgyév első napján lakóhellyel rendelkező választópolgárok száma alapján legnagyobb települést.

(5) A Választókerületi Bizottság a (4) bekezdésben meghatározott határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

(6) A (3) bekezdésben meghatározott határozattal szemben bármely választópolgár a választási eljárásról szóló törvénynek az Országos Választási Bizottság határozata elleni kifogásra vonatkozó rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával a Kúriához kifogást nyújthat be.

(7) Az Országgyűlés az (1) bekezdésben meghatározott törvényt – a jogorvoslati határidő eredménytelen elteltét, illetve a Kúria helybenhagyó döntését követően – a Választókerületi Bizottság határozatával azonos tartalommal alkotja meg.

(8) Az (1) bekezdésben meghatározott törvény a hatálybalépését követő kilencedik év utolsó napján hatályát veszti, egyebekben azt az Országgyűlés akkor helyezheti hatályon kívül, ha a (6) bekezdésnek megfelelő új törvényt megalkotta.

3. Képviselőjelöltek

4. §

(1) Az egyéni választókerületben a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvény szerint bejegyzett pártok (a továbbiakban: párt), valamint az országos kisebbségi önkormányzatok állíthatnak képviselőjelöltet, valamint független képviselőjelöltek indulhatnak.

(2) Két vagy több párt közösen is állíthat képviselőjelöltet.

(3) Ugyanaz a személy egyidejűleg egy egyéni választókerületben lehet jelölt.

(4) Az egyéni választókerületben az lehet jelölt, aki

- a) a jelöltkénti nyilvántartásba vételét kéri a hatáskörrel rendelkező választási bizottságtól,
- b) a hatáskörrel rendelkező választási bizottságnak benyújtja az életrajzát, az országgyűlési képviselőkre irányadó szabályok szerinti tartalmú vagyonynyilatkozatát, valamint a programját,
- c) hozzájárul ahhoz, hogy az ingatlan-nyilvántartásból a tulajdonában álló ingatlanok bárki által lekérdezhetőek legyenek,
- d) hozzájárul ahhoz, hogy a cégnyilvántartásból a legalább többségi befolyása alatt álló gazdasági társaságok bárki által lekérdezhetőek legyenek,
- e) hozzájárul ahhoz, hogy a büntettesek nyilvántartásában róla nyilvántartott valamennyi adat megismerhető legyen,
- f) hozzájárul ahhoz, hogy az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában bárki megismerhesse, hogy az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény hatálya alá tartozó iratokat keletkeztető szervezetekkel hivatásos szolgálati viszonyban állt-e, ideértve a

„titkos” és a „szigorúan titkos” állományú munkatársakat is, e szervezetek számára titokban, fedéssel és fedőnévvel jelentést adott-e, ilyen jellegű beszervezési nyilatkozatot aláírt-e, ilyen tevékenységért előnyben részesült-e, illetve hogy e szervezetek „társadalmi kapcsolatként”, „alkalmi kapcsolatként” vagy „hivatalos kapcsolatként” nyilvántartották-e.

(5) A (4) bekezdés a)-b) pontja szerinti iratokat oldalhű másolatban a központi választási honlapon közzé kell tenni.

(6) A (4) bekezdés c)-f) pontja szerint érintett adatok bárki általi megismerhetőségét az adatkezelő az igény beérkezését követő egy munkanapon belül biztosítja.

5. §

(1) Az országos listán és a kompenzációs listán a pártok és az országos kisebbségi önkormányzatok állíthatnak képviselőjelölteket.

(2) Az a párt vagy országos kisebbségi önkormányzat állíthat országos listát, illetve kompenzációs listát, amely legalább harminc egyéni választókerületben önállóan képviselőjelöltet állított.

(3) A pártok közös egyéni választókerületi jelöltállítás alapján – ugyanazon pártok részvételével – a (2) bekezdés megfelelő alkalmazásával közös országos listát, illetve közös kompenzációs listát állíthatnak.

(4) A közös országos listát állító pártok önálló országos listát, illetve a közös kompenzációs listát állító pártok önálló kompenzációs listát nem állíthatnak.

(5) Ha az országos listán, illetve a kompenzációs listán két egymást követő helyen azonos nemű jelölt szerepel, a soron következő helyen ellenkező nemű jelöltet kell állítani.

(6) Ugyanaz a személy egyidejűleg egy országos listán és egy kompenzációs listán lehet jelölt.

(7) Az országos listán, illetve a kompenzációs listán állított jelöltre a 4. § (4)-(6) bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

4. A választás eredményének megállapítása

6. §

(1) Az egyéni választókerületben az a jelölt lesz országgyűlési képviselő, aki az érvényes szavazatok több mint felét megszerezte.

(2) Ha egyik jelölt sem szerezte meg az érvényes szavazatok több mint felét, az egyéni választókerületben második fordulót kell tartani, amelyen az első fordulóban az első három helyen legtöbb szavazatot szerzett jelöltek, valamint az érvényes szavazatok 15 százalékát megszerző további jelöltek indulhatnak. Ha az indulásra jogosult jelöltek bármelyike visszalép, helyébe másik jelölt nem léphet.

(3) A második fordulóban az a jelölt lesz országgyűlési képviselő, aki a legtöbb érvényes szavazatot megszerezte. Szavazategyenlőség esetén a mandátumot az alacsonyabb sorszámú jelölt szerzi meg.

7. §

(1) Az az országos lista szerezhethet mandátumot, amely az országos listákra leadott összes érvényes szavazat több mint három százalékát megszerezte. A közös országos lista akkor szerezhethet mandátumot, ha az országos listákra leadott összes érvényes szavazat több mint hat százalékát megszerezte.

(2) Az országos listáról megszerezhető mandátumokat az (1) bekezdésben meghatározott feltételnek megfelelő listák között a mandátumosztás módszerével kell elosztani azzal, hogy ha az utolsó kiosztható mandátum megszerzéséhez szükséges szavazatszámot több lista is elérte, a mandátumot a legalacsonyabb sorszámú lista szerzi meg.

8. §

(1) A kompenzációs listák közül az szerezhethet mandátumot, amelyet

- a) önállóan olyan párt állított, amelynek önálló országos listája megszerezte az országos listákra leadott összes érvényes szavazat több mint három százalékát,
- b) önállóan olyan párt állított, amelynek más párttal közös országos listája megszerezte az országos listákra leadott összes érvényes szavazat több mint hat százalékát,
- c) közösen olyan pártok állítottak, amelyek önálló országos listái együttesen megszerezték az országos listákra leadott összes érvényes szavazat több mint hat százalékát,
- d) közösen olyan pártok állítottak, amelyek közös országos listája megszerezte az országos listákra leadott összes érvényes szavazat több mint hat százalékát,
- e) országos kisebbségi önkormányzat állított.

(2) A kompenzációs listán az azt állító párt, pártok vagy országos kisebbségi önkormányzat mandátumot nem szerzett egyéni választókerületi jelöltjeire az első fordulóban leadott szavazatokkal lehet mandátumot szerezni.

(3) Ha az egyéni választókerületi képviselőjelöltet közösen állító pártok nem állítottak közös kompenzációs listát, a közös egyéni választókerületi jelöltre leadott, töredékszavazatnak minősülő szavazatok az egyes pártokat az általuk – valamennyi egyéni választókerületre kiterjedően – bejelentett, ennek hiányában egyenlő arányban illetik meg.

(4) A kompenzációs listáról megszerezhető mandátumokat az (1) bekezdésben meghatározott feltételnek megfelelő listák között a mandátumosztás módszerével kell elosztani azzal, hogy

- a) az országos kisebbségi önkormányzat által állított lista esetében a módszer alkalmazása során az első osztószám 0,5,
- b) ha az utolsó kiosztható mandátum megszerzéséhez szükséges szavazatszámot több lista is elérte, a mandátumot a legalacsonyabb sorszámú lista szerzi meg.

9. §

(1) A jelöltek az országos listán, illetve a kompenzációs listán elfoglalt sorrendjükben szereznek mandátumot.

(2) Az országos listán szereplő jelöltek közül – a megjelölések számának csökkenő sorrendjében – a lista elejére kerülnek azok, akiket a 2. § (2) bekezdése szerint a választópolgárok az országos listák között kiosztható mandátumot eredményező legalacsonyabb szavazatszám legalább felét elérő számban jelöltek meg.

(3) Amennyiben egy jelölt egyéni választókerületben mandátumot szerez, őt az országos listáról és a kompenzációs listáról törölni kell, és helyébe az adott listán soron következő jelölt lép.

(4) Amennyiben egy jelölt az országos listán mandátumot szerez, őt a kompenzációs listáról törölni kell, és helyébe az adott listán soron következő jelölt lép.

5. A megüresedő mandátum betöltése

10. §

(1) Az egyéni választókerületben időközi választást kell tartani, ha
 a) az egyéni választókerületben a választást azért nem lehetett megtartani, mert nem volt jelölt,
 b) az egyéni választókerületben megválasztott képviselő megbízatása nem az Alaptörvény 4. cikk (3) bekezdés a) pontjában meghatározott okból szűnik meg.

(2) Ha az országos listán vagy a kompenzációs listán megválasztott képviselő megbízatása nem az Alaptörvény 4. cikk (3) bekezdés a) pontjában meghatározott okból szűnik meg, a mandátumot
 a) a listát állító párt vagy országos kisebbségi önkormányzat által – közös lista esetén a listát állító pártok által együttesen – a listán eredetileg is szereplő jelöltek közül megnevezett jelölt,
 b) az a) pont szerinti megnevezés hiányában
 ba) önállóan állított lista esetében a listán soron következő jelölt,
 bb) közös lista esetén a megszűnt megbízatású képviselőt állító párt által állított, a közös listán soron következő jelölt, ha pedig ilyen jelölt nincs, a közös listán soron következő jelölt szerzi meg.

6. Záró rendelkezések

11. §

E törvény alkalmazása során mandátumelosztás az az eljárás, amelynek során egy-egy mandátumot kell kiosztani az egyes bemeneti értékeknek a pozitív páratlan egész számokkal képzett hányadosaiból álló sorozatok minden elemét tartalmazó, csökkenő sorrendbe rendezett sorozatnak a kiosztható mandátumok számát meg nem haladó sorszámú, az adott listára leadott szavazatok hányadosaként képzett minden eleme után.

12. §

(1) E törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő második hónap első napján lép hatályba.

(2) E törvény 1-2. §-a, 4-11. §-a, valamint 12. § (4) bekezdése az országgyűlési képviselőknek az e törvény kihirdetését követő első általános választása kitűzésének napján lép hatályba.

(3) Az e törvény 3. §-a alapján megalkotott külön törvény rendelkezéseit első ízben az országgyűlési képviselőknek az e törvény kihirdetését követő első általános választásán kell alkalmazni.

(4) Hatályát veszti az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény módosításáról és kiegészítéséről szóló 1994. évi III. törvény, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 1997. évi XCVI. törvény.

INDOKOLÁS

A Lehet Más a Politika országgyűlési választójogi javaslata – választási programunkkal összhangban – a egyes választási rendszernek a rendszerváltás óta működő modelljét tekinti kiindulási alapnak. A javasolt választási rendszer mégis jelentősen eltér a 1989. évi XXXIV. törvény által létrehozottól, mivel a mandátumszám számottevő csökkentése, a választójog egyenlősége és a pártok esélyegyenlősége érdekében számos érdemi, több esetben a struktúrát is érintő változtatást tartunk szükségesnek. Emellett javaslatot teszünk olyan új, a magyar választójogból eddig hiányzó intézmények bevezetésére, mint a jelöltállításhoz kapcsolódó morális biztosíték, a választókerületi határokat kialakító független bizottság, a listás szavazatokra kiterjedő nemi kvóta és a pártlistára leadott szavazatok megszemélyesíthetősége (a preferenciális szavazás megteremtése).

A törvényjavaslat kétszáznegyvenöt tagú Országgyűléssel számol, azonban a hazánkban élő nemzetiségek képviselőit is e mandátumszámon belül biztosítaná. Az egyéni körzetek száma a jelenlegi 176-ról 135-re csökkenne – ez a legnagyobb arányú csökkentés, ami mellett a választókerületek kijelölésével kapcsolatos alkotmányos elvárások még maradéktalanul teljesíthetőek. A listás mandátumok számának legnagyobb arányú csökkentése pedig úgy valósítható meg, ha azokon belül kompenzációs – a nem győztes egyéni jelöltekre leadott szavazatok alapján kiosztott – mandátumok vannak túlsúlyban. Ebben az elemben kapnának – az első mandátum megszerzését a pártokhoz képest feleannyi szavazattal lehetővé tevő szabállyal – érdemi kedvezményt a kisebbségi önkormányzatok. Ugyanakkor fontos, hogy az egyéni versenyben sikeres pártoknak is legyen lehetőségük arra, hogy megfelelő számú listás képviselőket is küldhessenek a parlamentbe, ezért szükség van a listás szavazatok alapján kiosztott mandátumokra is. A listás szavazás továbbra is pártokra történne, de a választó – ha akar – a pártlistán szereplő jelöltek közül is választhat, befolyásolva a listás mandátumszerzés sorrendjét.

Számos változtatás célozza a választási rendszer arányosabbá tételét. A listás mandátumok számának csökkenése miatt a mandátumok meggyénként való kiosztása semmiképpen nem tartható, az ország egészét magában foglaló listás választókerület létrehozása a mandátumok arányosabb kiosztását eredményezi. De növeli az arányosságot a kompenzációs mandátumok nagy száma, illetve az ötszázalékos mandátumszerzési küszöb három százalékra való csökkentése is. A listás mandátumok kiosztása során nemi kvóta alkalmazását javasoljuk, a nemzetközi összehasonlításban kiugróan aránytalan nemi arányok kiegyensúlyozása érdekében.

A javaslat ugyanakkor megőrzi az eddig működő rendszer egyik fontos pozitívumát, azt hogy a mindenkor győztes preferálásával segíti a kormányzóképeséget. Ezt leginkább az egyéni mandátumokért folytatott verseny biztosítaná. Éppen ezért javaslatunk szerint maradna a kétfordulós választás. A korábbi választások során a választók által kiismert módon az első forduló elsősorban a pártok közötti erőviszonyokról, a második forduló pedig a formálódó kormányzati alternatívákról döntene.

az 1. §-hoz

A javaslat – az alaptörvény által adott lehetőséggel élve – fenntartaná a választójog magyarországi lakóhelyhez kötését. A határainkon kívül élő magyar állampolgárok képviselőtét külön törvényben, a parlament működéséhez kapcsolódva, de nem országgyűlési képviselőként javasoljuk biztosítani.

a 2-3. §-hoz

A választókerületi beosztás rendszeres felülvizsgálatára a javaslat az alkotmányos követelmények talaján álló javaslatot ad, az Európai Tanács Velencei Bizottsága 2002-ben kiadott Választási Kódexének 2.2 pontja elvárásaival összhangban. A létrehozni javasolt Választókerületi Bizottság független és szakmai szervként, egzakt törvényi követelményeket érvényesítve húzná meg az egyéni kerületek határait. Döntésével szemben bírósági jogorvoslat nyílna meg, az így megállapított határokat pedig az Országgyűlés hirdetné ki.

a 4-5. §-hoz

Az alkalmatlanságát sokszor bizonyító ajánlószelvényes rendszer helyett morális biztosíték nyújtása lenne a jelöltté válás feltétele: a jelöltnek életrajzot, programot, vagyon-nyilatkozatot kellene közzétennie, emellett egyebek közt ingatlan-nyilvántartási és cégadatai is megismerhetőek lennének. E szabályozás a komolytalan jelöltettek szemben eljárási akadályként szolgál, ugyanakkor az így megszerezhető információk a választónak is többet mondanak, mint a cédulaszerzésben elért sikerek ténye. A listaállítás továbbra is az egyéni jelöltek állításán alapul majd. Az országos és kompenzációs listán szereplők esetében nemi kvóta érvényesül, amire 2007-ben az ENSZ bizottsága, a CEDAW szólította fel Magyarországot.

a 6-9. §-hoz

Az egyéni választókerületi választást érintené a legkevesebb változás: az első fordulóban továbbra is abszolút többség, míg a másodikban relatív többség kellene a mandátumhoz, és a második fordulóban részt vevők köre sem változna.

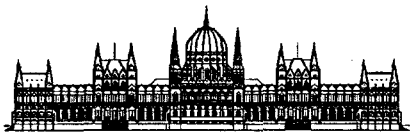
A listás küszöb – az országos és a kompenzációs lista esetében egyaránt – három százalék, közös listánál hat százalék lenne. A küszöb a kisebbségi önkormányzat kompenzációs listájára nem vonatkozna, az első mandátum megszerzése pedig lényegesen kedvezőbb, mint a pártlisták esetén. A Sainte-Laguë formula ugyan a jelenleginél tagoltabb mandátumarányt biztosíthat, de a kormányozhatóság továbbra is biztosítható önmagában az egyéni kerületek megnyerése útján is.

a 10. §-hoz

A megüresedett mandátum betöltésére vonatkozó szabályok lényegileg változatlanok, azonban az időközi választások eseteinek szűkülése érdemi költségvetési megtakarítást hozhat.

a 11. §

Az alkalmazott választási formula szöveges kifejtése, valamint hatálybaléptető és hatályon kívül helyező rendelkezések.

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Dr. Kövér László
az Országgyűlés Elnöke részére
Budapest

Tisztelt Elnök Úr!

A Hárszabály 87. § (2) bekezdése alapján mellékelten benyújtom az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvényjavaslatot.

Budapest, 2011. augusztus „8.”

Karácsony Gergely

LMP

Ertsey Katalin

LMP

dr. Schiffer András

LMP